

Monitor sociaal domein Westervoort

1^e rapportage 2025

Inleiding

De versie die nu voorligt is de eerste stap om te komen tot een monitor SD (Sociaal Domein) en deze versie ziet er anders uit dan u gewent bent. Het is onze insteek om de ontwikkeling van de nieuwe monitor planmatig op te pakken en we hebben gekozen voor de ontwikkeling van de nieuwe monitor op basis van twee benaderingen:

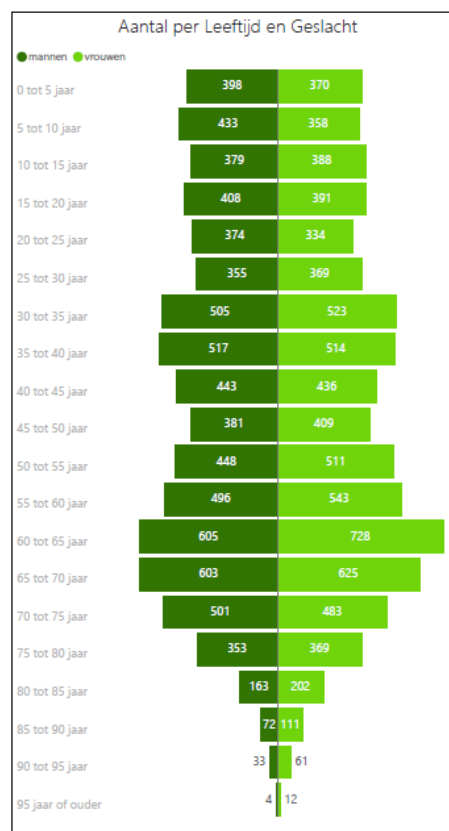
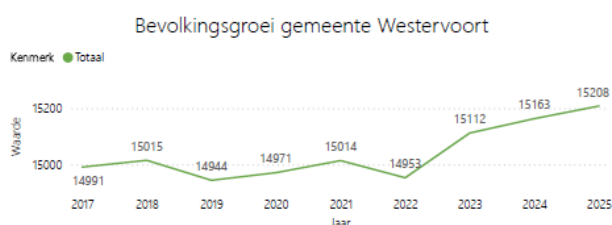
1. Bottom-up: Er is al veel data beschikbaar, dus kunnen we vanuit de data komen tot een zinvolle invulling.
2. Top-down: En we willen op basis van de vastgestelde strategische notitie Sociaal domein 2024-2040 vanuit de te bereiken resultaten, komen tot kpi's en die ook opnemen in de nieuwe monitor. In dit traject wordt u als raad vanzelfsprekend betrokken. Een plan van aanpak is in de maak.

Deze monitor laat zien waar 1Stroom mee bezig is en wat de resultaten over het eerste kwartaal van 2025 zijn. Naast algemene demografische gegevens worden aan de hand van de vijf beleidslijnen uit de uitvoeringsagenda de (financiële) ontwikkelingen zichtbaar gemaakt. Daarnaast zijn op enkele onderdelen ook prognoses gemaakt voor de komende jaren. Deze resultaten en ontwikkelingen worden geduid middels een tekstuele analyse. Om inzicht te krijgen in waar 1Stroom staat in vergelijking met andere gemeenten zijn waar mogelijk ook regionale en landelijke cijfers opgenomen.

Ontwikkelpunten

Deze monitor voor het sociaal domein is onderdeel van de bredere doelstelling om data gedreven binnen 1Stroom te implementeren en in ontwikkeling. In de blauwe tekstvakken in deze monitor worden ontwikkelpunten van deze monitor toegelicht. De ontwikkelpunten worden gerealiseerd en zo mogelijk al opgenomen in de volgende monitor SD.

1. Demografische ontwikkelingen

Op 1 januari 2025 had Westervoort 15.208 inwoners. Het aantal inwoners is afgelopen jaren gestegen.

In de grafiek met een overzicht van de leeftijdsverdeling van de jaren 2017 t/m 2025 zien we dat het aandeel van inwoners met een leeftijd van 40 tot 60 jaar flink gedaald is en het aandeel van 60 – 80 jaar juist is gestegen. Het aantal van 0 – 20 jaar en het aantal van 20 – 40 jaar stijgt licht vanaf 2023. Maar tevens is er groei in de leeftijd 80 plus.

Ontwikkelpunten (01)

Dit hoofdstuk heeft als doel om inzicht te bieden in maatschappelijke ontwikkelingen. De inhoud moet nog nader bepaald worden, opties zouden bijvoorbeeld zijn om meer prognoses en de sociaal economische status (SES score) op te nemen. Om definitief te bepalen welke gegevens in dit hoofdstuk worden opgenomen moet nog helder gemaakt worden op welke informatie gestuurd moet worden. Het bepalen van deze sturingsinformatie is een ontwikkelpunt.

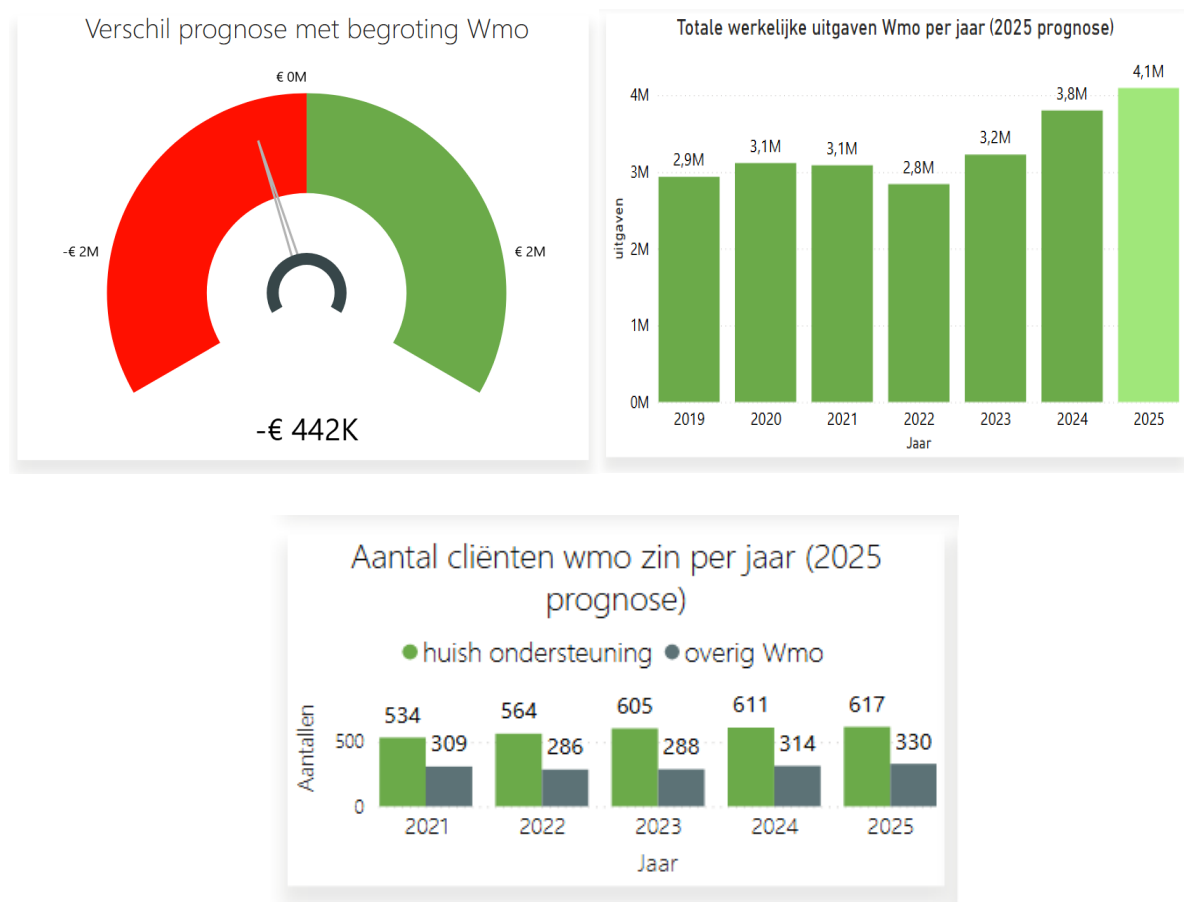
Zo geven de bovenstaande grafieken inzicht in het verloop van de vergrijzing.

2. Vitaal deelnemen (lijn 1)

Dit betreft de ondersteuning die geboden wordt aan volwassen inwoners om energiek en volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Wettelijke kaders voor deze lijn: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet publieke gezondheid (Wpg), Wet langdurige zorg (Wlz), Woningwet.

2.1 Financiële stand van zaken maatwerkvoorzieningen Wmo 2025

Hieronder ziet u de financiële prognose voor het jaar 2025 voor de uitgaven voor de maatwerkvoorzieningen huishoudelijke ondersteuning/(groeps-)begeleiding en activerend werk. Deze prognose is gebaseerd op de afgegeven beschikkingen en de ingediende facturen.

De uitgaven komen ongeveer € 440.000 hoger uit dan begroot. Het verschil in uitgaven met vorig jaar is € 300.000 hoger. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt door de tariefstijgingen. Daarnaast wordt een lichte stijging van cliënten met huishoudelijke ondersteuning en begeleiding verwacht. Bij de voorjaarsnota 2025 stellen we aan de gemeenteraad voor om een bedrag bij te ramen vanwege de tariefstijging.

De algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning is halverwege 2024 beëindigd. Aflopende indicaties worden op verzoek van inwoners opnieuw geïndiceerd (binnen een maatwerkvoorziening). Omdat bovenstaande cijfers over Q1 2025 gaan, is het nog niet duidelijk wat de omzetting betekent voor de prognose. De prognose kan dus nog veranderen.

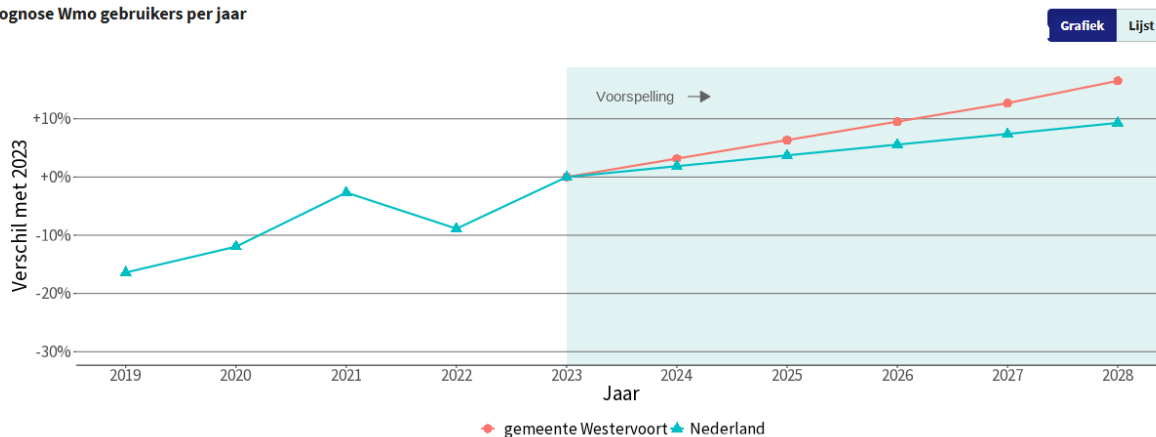
Ontwikkelpunten (02)

De meter “verschil prognose met begroting WMO” wordt vervangen door een grafische weergave en de uitgaven worden gesplitst opgenomen.

2.2 Voorspelling Wmo

In onderstaande grafiek staat de voorspelling van het aantal toekomstige gebruikers van een Wmo-voorziening in Westervoort t.o.v. het jaar 2023. Dit in vergelijking met heel Nederland volgens het landelijke Wmo-voorspelmodel. Dit model maakt voor de voorspelling o.a. gebruik van de Wmo-gegevens die de gemeente Westervoort aanlevert sinds 2023 voor de Gemeentelijke monitor sociaal domein, de sociaal economische status (SES), aantal GGZ-zorggebruikers, nabijheid voorzieningen en prognose bevolkingsontwikkeling.

Prognose Wmo gebruikers per jaar

Bron: Wmovoorspelmodel

Bovenstaande grafiek laat zien dat het aantal Wmo gebruikers in Nederland van 2019 tot en met 2023 is toegenomen, zo waren er in 2019 17% minder Wmo gebruikers dan in 2023. Daarnaast laat deze grafiek ook de prognoses van het aantal Wmo gebruikers zien tot en met 2028. Zo is te zien dat het de verwachting is dat het aantal Wmo gebruikers in Nederland in 2028 met 10% is gestegen ten opzichte van 2023, in Westervoort wordt een sterkere stijging verwacht van 16%.

2.3 Tekstuele toelichting lijn 1

Wat zijn de successen?

Samen met de gemeente Duiven en Zevenaar zijn in 2024 de trapliften aanbesteed. Vanaf april 2025 is de nieuwe overeenkomst ingegaan. Hierdoor zijn de inwoners verzekerd van een kwalitatief goede traplift en goed onderhoud hiervan en zijn de kosten voor de gemeente lager dan voorheen.

Medio 2024 is het project herijking subsidiebeleid gestart. Met de gemeenteraad en de subsidieontvangers is een zorgvuldig proces doorlopen en onlangs (half april) is het nieuwe subsidiebeleidskader vastgesteld door de gemeenteraad.

Het netwerk DOEN! Westervoort heeft het plan “Vitaal ouder worden” opgesteld en trapt in mei af met een eerste netwerkbijeenkomst voor maatschappelijke organisaties.

Wat zijn de uitdagingen?

We verwachten dat door de vergrijzing een grote vraag ontstaat naar Wmo-voorzieningen zoals scootmobielen. Daarnaast stijgen de kosten door de inflatie en loonkostenstijgingen. Het is een uitdaging om de kosten te dekken zonder de kwaliteit van de ondersteuning te verminderen.

Op dit moment zijn er nog niet voldoende levensloopbestendige woningen om de toekomstige vergrijzing op te vangen. Dit kan tot gevolg hebben dat er meer woningen worden aangepast (o.a. traplift). Met ondersteuning van de verhuiscoach stimuleren we inwoners om vroegtijdig na te denken over toekomstige woonbehoefte als de gezondheid afneemt.

Door de loonkostenstijgingen vragen professionele maatschappelijke partners om een hogere subsidie, waar we in 2025 vanwege lopende afspraken nog aan moeten voldoen.

Voor de realisatie van een sterke lokale toegang, is inzicht nodig in de sociale basis. Capaciteit om een actueel overzicht (sociale kaart) op te stellen en borgen, ontbreekt echter nog.

Wat gaan we het komende half jaar doen?

Vanwege brandgevaar en het blokkeren van vluchtwegen, mogen scootmobielen niet meer op galerijen worden geparkeerd. De hulpmiddelen moeten in de woning of op een veilige plek worden gestald. In de woning is vaak geen ruimte en veilige plekken zijn er te weinig voor alle scootmobielen. We zijn ons aan het oriënteren of het delen van scootmobielen een onderdeel is van de oplossing van het probleem. Gebruikers van een individuele scootmobiel zullen deze dan in de toekomst moeten delen met anderen. Natuurlijk niet van specifiek aangepaste scootmobielen.

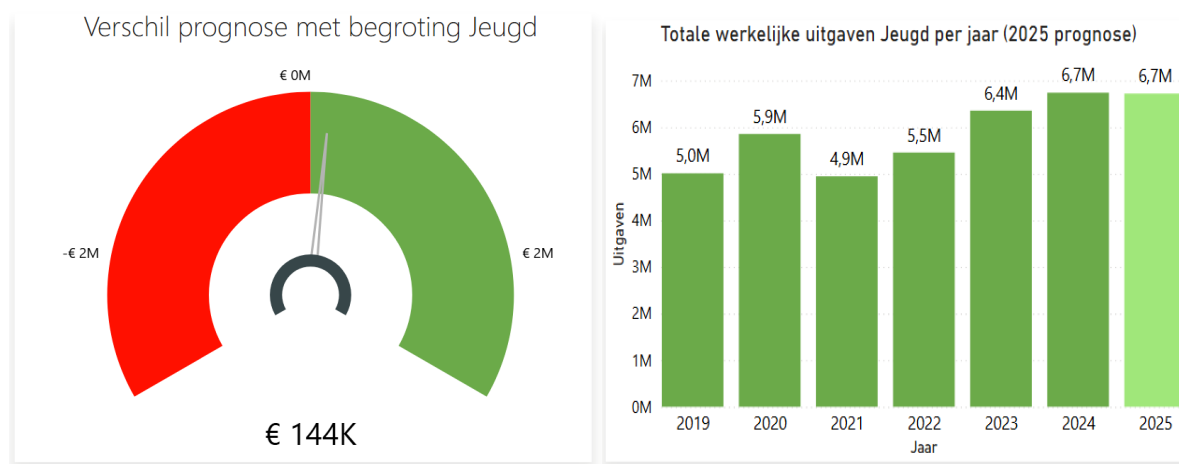
Nu het kader is vastgesteld, wordt gewerkt aan het herijken van de subsidieregelingen. Dit zal ertoe leiden dat subsidies nog beter aansluiten op de gemeentelijke doelen en allen rechtmatig zijn.

3. Gezond en veilig opgroeien (lijn 2)

Deze lijn beslaat de ondersteuning die aan alle gezinnen, kinderen en jongeren geboden wordt om veilig en gezond op te groeien. Wettelijke kaders van deze lijn: Jeugdwet, Wet Passend Onderwijs, Leerplichtwet, Wet publieke gezondheid (Wpg).

3.1 Financiële stand van zaken maatwerkvoorzieningen jeugd 2025:

Hieronder ziet u de financiële prognose voor het jaar 2025 voor de uitgaven voor de maatwerkvoorzieningen Jeugd. Deze prognose is gebaseerd op de afgegeven beschikkingen en de ingediende facturen.

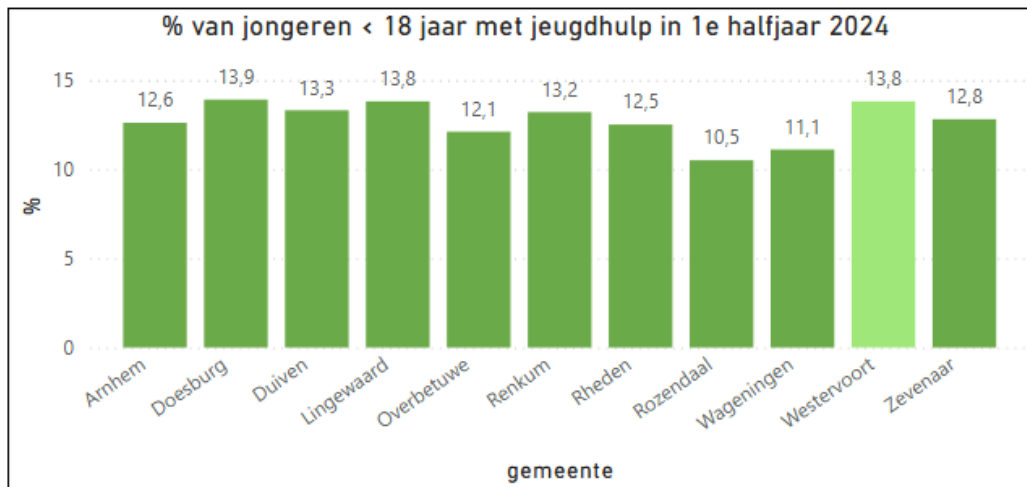
In de huidige prognose zijn de uitgaven voor maatwerkvoorzieningen jeugd €144.000 lager dan begroot. De totale uitgaven in 2025 zijn hierdoor, ondanks de tariefstijgingen, nagenoeg gelijk aan de uitgaven in 2024.

De stabilisatie in uitgaven wordt veroorzaakt omdat er momenteel minder (zware) verblijfsvoorzieningen zijn geïndiceerd. De prognose kan gedurende het jaar nog veranderen, als er toch (zware) verblijfsvoorzieningen ingezet worden.

Ontwikkelpunten (03)

De meter "verschil prognose met begroting Jeugd" wordt vervangen door een grafische weergave.

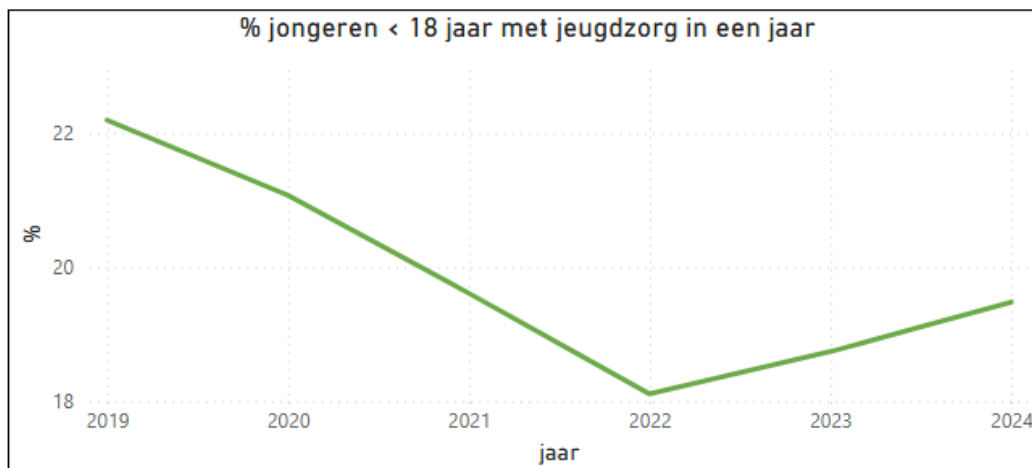
3.2 Aantal cliënten Jeugdwet

Bron: Waarstaatjegemeente

Ontwikkelpunten (04)

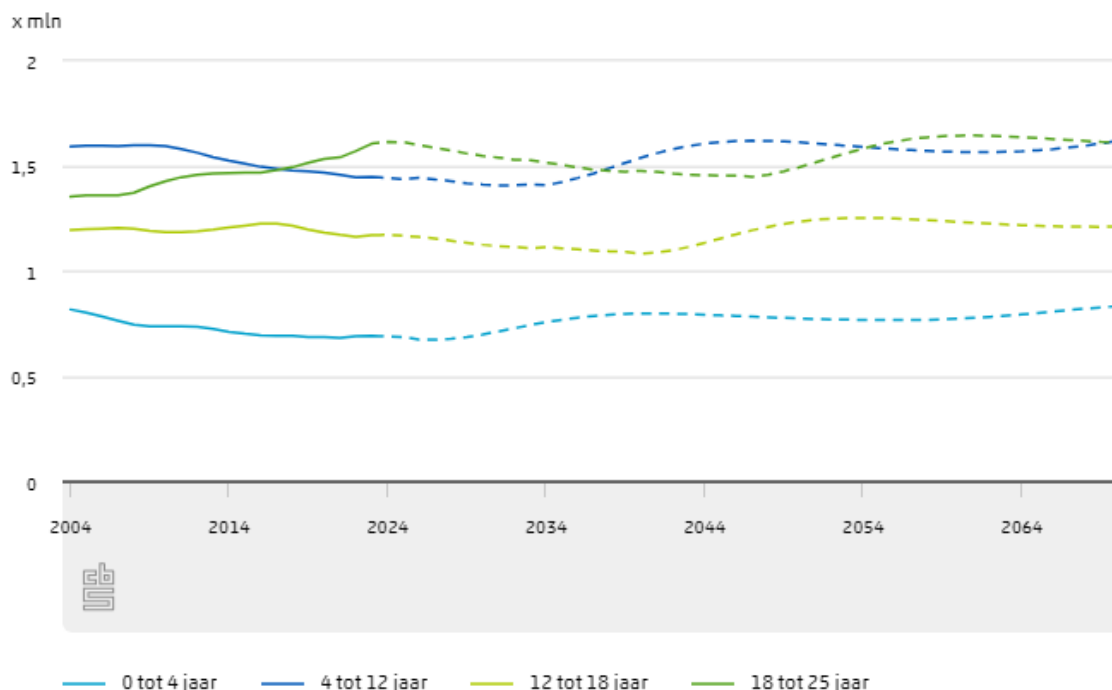
Bovenstaande grafiek wordt nog aangepast naar een lijngrafiek waarin alleen de gemeentes binnen de Liemers op jaarbasis met elkaar vergeleken worden. Op deze manier zijn de grafieken of jeugdzorg en jeugdhulp bij paragraaf 3.2 beter met elkaar te vergelijken. Daarnaast wordt ook nog een tekstuele toelichting voor de grafieken van paragraaf 3.2 toegevoegd.

Bron: gemeentelijke administratie. Jeugdzorg = jeugdhulp + jeugdbescherming

3.3 Prognoses aantal jongeren

2.1.2 0- tot 25-jarigen, 1 januari

Bron: Jaarrapport jeugdmonitor 2024

Volgens de recentste prognose van het CBS zal het aantal jongeren de komende jaren dalen tot een kleine 4,8 miljoen in 2031. De grotere generatie kinderen van voor of rond 2000 passeert de 24 jaar en stroomt uit. Daarna wordt een stijging verwacht tot 5,2 miljoen jongeren in 2055, omdat vanaf dan het aantal kinderen dat jaarlijks geboren wordt naar verwachting weer toeneemt (de kinderen van de grotere generaties van rond 2000).

3.4 Tekstuele toelichting lijn 2

Wat zijn de successen?

We zijn voortdurend bezig om te zorgen dat er voldoende preventief aanbod is in de gemeente voor kinderen en hun ouders. Zo is maatschappelijk werk ondertussen structureel aanwezig op scholen om laagdrempelig mee te denken met leerkrachten en ouders. Op de kinderopvang pakt een jeugdverpleegkundige dit op. We zijn bovendien in aanmerking gekomen voor subsidie van het Rijk voor Maatschappelijke Diensttijd, waarmee we een mooi aanbod neer kunnen zetten op het gebied van mentale weerbaarheid voor jongeren. Regionaal is afgesproken dat we voor de toeleiding naar de zwaardere jeugdhulp gaan werken met de verklarende analyse.

Wat zijn de uitdagingen?

Een knelpunt is dat effecten van preventief aanbod vaak moeilijk te meten zijn, waardoor niet goed inzichtelijk is te maken wat preventief aanbod oplevert. Als we beter zouden weten wat preventief aanbod oplevert, zou het makkelijker zijn om de keuze te maken om geld en tijd in preventief aanbod te investeren. Het onderwijssysteem lijkt voor steeds groter deel van de jongerenproblemen te geven, we zien al langere tijd meer uitval dan gewenst. De tegenmaatregelen helpen niet het verzuim

of de schoolafwezigheid voldoende te bestrijden.

Als gevolg van de financiële onzekerheid van de gemeente is er enige terughoudendheid in het inzetten op nieuwe ontwikkelingen en het aangaan van (lange termijn) verplichtingen. Mogelijk wel waar nieuwe ontwikkelingen op korte termijn al renderen.

Ontwikkelpunten (05)

Er is op de school meer uitval dan gewenst. We gaan onderzoeken of we dit grafisch kunnen weergeven.

Wat gaan we het komende half jaar doen?

Het komend halfjaar gaan we bezig het opzetten van een sterke lokale toegang in het kader van de hervormingsagenda en het toekomstscenario. Hiernaast gaan we door met het uitrollen van Maatschappelijke Diensttijd, versterken we bestaande netwerken met onze partners en houden we ons bezig met het opzetten van de pilot Inclusieve Kinderopvang.

Regionaal wordt het product behandeling bijgesteld, we starten met het opstellen van een visie op regionale samenwerking voor jeugdhulp en we gaan de Visie gefaseerd samenwerken uitwerken en bespreken met de consultants de partners. We zijn (participatief) bezig met het opzetten van prettige ontmoetingsplekken voor de jeugd.

4. Beschermd thuis (lijn 3)

Dit omvat de ondersteuning die geboden wordt aan mensen met een psychische kwetsbaarheid en/of psychosociale problemen. Wettelijk kader van deze lijn: Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), Wmo.

4.1 Gegevens beschermd thuis

Onderwerp	Duiven	Westervoort
Aantal inwoners met een indicatie voor Beschermd wonen (Wmo) januari 2032 (Bron: Gemeentelijke administratie registratie Arnhem)	7	4
Aantal inwoners met een indicatie voor Wmo Ambulante begeleiding specialistisch 19-65 jaar (tot 1 juli 2023) (Bron: Gemeentelijke administratie)	144	117
Aantal inwoners dat gebruik maakt van zorgbemiddeling/bemoeizorg (totaal 2024) (Bron: Gemeentelijke administratie)	39	23
Aantal deelnemers Connection (juni 2023) (Bron: Jaarverslag Sante)	180 Duiven en Westervoort	
Aantal meldingen WVGZ (2022) (Bron: VGGM)	0	2
Aantal crisismeldingen WVGZ en Wet zorg en dwang (2022) (Bron: VGGM)	1 (WVGZ) 2 (lbs WZD)	0

Ontwikkelpunten (06)

Onder deze tabel wordt nog een tekstuele duiding toegevoegd waaruit duidelijk wordt wat deze cijfers betekenen en wat we ermee kunnen doen. Daarin wordt ook aangegeven dat het bij de meeste cijfers gaat om een nulmeting. Daarnaast worden ook nog financiële gegevens over beschermd thuis toegevoegd.

4.2 Tekstuele toelichting lijn 3

Wat zijn de successen?

12 deelnemers hebben met succes de WRAP cursus gevolgd, waardoor zij meer zijn toegerust om hun ervaringsdeskundigheid meer in te zetten.

WRAP = Wellness Recovery Action Plan (herstel-actieplan). WRAP (Wellness Recovery Action Plan) is een zelfhulpmethode om het eigen welbevinden te bevorderen.

In Westervoort is meegedaan aan de ETHOS telling naar volwassenen die dak- en thuisloos zijn en niet in de reguliere opvang zitten. Het gaat om 6 personen in Westervoort.

ETHOS telling = European Typology of Homelessness and Housing Exclusion. “De ETHOS-telling beoogt inzicht te bieden in de aantallen en profielkenmerken van dak- en thuisloze mensen in verschillende Nederlandse regio’s. Daarbij willen we ook mensen in beeld brengen die in bestaande cijfers niet of onvoldoende voorkomen, zoals kinderen, vijftenzestigplussers, vrouwen en ongedocumenteerde mensen.”

Wat zijn de uitdagingen?

De hulpvraag wordt steeds zwaarder ook voor de herstelgemeenschap Connection. Er wordt nu een toegangsgesprek gevoerd waarin besproken wordt of nieuwe deelnemers geschikt zijn om te kunnen deelnemen aan de activiteiten van Connection.

Het is nog niet duidelijk of de decentralisatie beschermd wonen/beschermd thuis weer wordt uitgesteld.

Wat gaan we het komende half jaar doen?

In het kader van een sterke lokale toegang, wordt een project opgesteld waarin onderzocht wordt in hoeverre onze lokale toegang moet worden aangepast om aan de 5 basisfuncties te voldoen, zoals deze beschreven zijn in de hervormingsagenda. Waarbij we voor beschermd wonen aansluiting zoeken bij de regionale ontwikkelingen.

Regionaal wordt gewerkt aan een spreidingsplan voor voorzieningen beschermd wonen. Er wordt een woonvisie opgesteld voor aandachtsgroepen in Duiven en Westervoort.

We werken mee aan een nieuwe regionale inkoopronde beschermd wonen.

5. Integratie en vluchtelingen (lijn 4)

Dit betreft de ondersteuning die geboden wordt aan mensen die in onze gemeente integreren.
Wettelijk kader van deze lijn: Wmo, Wet Inburgering en Spreidingswet

5.1 Stand taakstelling gemeente huisvesting

Overzicht huisvesting vergunninghouders (peildatum 01-04-2025)

Gemeente	Stand op 1-juli 2024	Taakstelling 2e helft 2024	Realisatie 2e helft 2024	Stand op 1-jan 2025	Taakstelling 1e helft 2025	Correcties	Taakstelling inclusief achter/voor	Realisatie tot 1-juli	Achter/voor Stand realisatie tot 1-juli 2025
Doesburg	1	11	16	-4	11	-2	5	10	-5
Duiven	22	24	19	27	25	-4	48	7	41
Westervoort	-2	15	13	0	15	-2	13	2	11
Zevenaar	27	43	39	31	44	-7	68	31	37

Bron: Rijksoverheid

Bovenstaande tabel maakt inzichtelijk of er sprake is van een voor- of achterstand in de taakstelling ten opzichte van de realisatie.

5.2 Tekstuele toelichting lijn 4

Wat zijn de successen?

De strategische koers is vastgesteld. De gemeenten hebben een integrale koers uitgezet waarin maatschappelijke begeleiding, inburgering en participatie structureel met elkaar zijn verbonden. Deze koers is breed gedragen en biedt houvast voor programmatische sturing.

Samenwerking met een nieuwe aanbieder maatschappelijke begeleiding. Met de komst van Refugee Team is per 2025 een stap gezet naar meer maatwerk, flexibiliteit en samenwerking gericht op participatie, talentbenutting en wijkgericht werken.

Voor meer informatie over het Refugee team, zie <https://refugeeteam.nl/>

Verbondenheid met lokale partners. Er is een groeiend netwerk van betrokken partners, waaronder Sante, de GGD, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Deze samenwerking biedt potentieel om sociale cohesie en participatie verder te versterken.

Wat zijn de uitdagingen?

Fragmentatie in de eerste fase van begeleiding. De huidige 'knip' tussen betrokken partijen (gemeente, maatschappelijke begeleiding, RSD) leidt tot overlappingsen, onduidelijkheid over verantwoordelijkheden en inefficiënties in de begeleiding van statushouders.

Wisselende kwaliteit en uitval in het inburgeringsonderwijs. Er zijn signalen van lange wachttijden, onvoldoende begeleiding bij taalaanbieders en onvoldoende aansluiting op participatie- en werktrajecten. Dit belemmert de voortgang richting duurzame integratie.

Wat gaan we het komende half jaar doen?

Opstart van de nieuwe samenwerkingsrelatie met Refugee Team (vanaf januari 2025).

We richten ons op een soepele overgang, heldere rolverdeling en gezamenlijke planvorming met Refugee Team. De focus ligt op activering, wijkgerichte aanpak en het leveren van beleidsinformatie.

Beleidsontwikkeling in co-creatie met statushouders en ketenpartners.

We starten met de eerste sessies voor het formuleren van een lokale beleidsvisie, waarin ook de stem van inburgeraars en wijkpartners een plek krijgt. De visie vormt de onderlegger voor toekomstige keuzes in inkoop en uitvoering.

Kwaliteitsverbetering taalonderwijs. Samen met contractpartners worden verbeterpunten geadresseerd, zoals doorlooptijden, tussentijdse rapportages en de aansluiting tussen taal en participatie. We blijven sturen op maatwerk en resultaat.

6. Dagelijkse basis op orde (lijn 5)

Ondersteuning die geboden wordt aan inwoners om het dagelijks leven op orde te hebben of te krijgen. Wettelijk kader van deze lijn: Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Ontwikkelpunten (07)

Voor deze lijn worden nog financiële gegevens over de participatiewet toegevoegd. Verder moet nog nader bepaald worden welke gegevens voor deze lijn worden opgenomen.

6.1 Tekstuele toelichting lijn 5

Wat zijn de successen?

Bij de RSD de Liemers is er het afgelopen jaar door extra focus op werk, het aantal uitkeringsgerechtigden in de Liemerse gemeenten onder het landelijk gemiddelde (percentage van de bevolking) gekomen en gebleven.

Activerend werk is een integrale voorziening die vanuit de Wmo ingezet kan worden om inwoners op een laagdrempelige manier te laten participeren in de samenleving, met als mogelijk perspectief een stapsgewijze doorstroom naar betaald werk. De uitkomsten van een traject in activerend werk kunnen uiteenlopen: van toegenomen zelfredzaamheid en een verminderde ondersteuningsbehoefte, tot een vergroting van de arbeidsmogelijkheden en uiteindelijk een betaalde baan.

Om meer inwoners te bereiken, hebben we een gerichte informatiecampagne opgezet en de website van Activerend Werk vernieuwd. De site biedt nu een overzichtelijk aanbod van alle aanbieders én inspirerende filmpjes met succesverhalen van deelnemers. Deze verbeteringen dragen bij aan de zichtbaarheid van activerend werk, zowel voor inwoners als voor potentiële aanbieders. We merken dat dit zijn vruchten afwerpt: het aantal aanmeldingen voor activerend werk neemt toe.

Wat zijn de uitdagingen?

Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt is er een groep uitkeringsgerechtigden die lastig op de arbeidsmarkt komt. De vraag in het bedrijfsleven is anders dan deze groep te bieden heeft. We zoeken naar mogelijkheden om voor deze groep passende trajecten aan te kunnen bieden, ook voor diegenen die een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

We zien kansen om het doorgroeipotentieel van activerend werk sterker te benutten. Een belangrijk voordeel van activerend werk is dat inwoners laagdrempelig kunnen instromen op één werkplek en van daaruit kunnen doorgroeien richting regulier werk. Bij de inzet van deze voorziening willen we meer nadruk leggen op dit ontwikkelperspectief.

Wat gaan we het komende half jaar doen?

We zetten ons in om een volledige route richting participatie/arbeidsmarkt aan te bieden aan de groep uitkeringsgerechtigden die een grote(re) afstand hebben tot de arbeidsmarkt of die moeilijker op de arbeidsmarkt komen doordat hun potentie (nog) niet aansluit bij de vraag.

Activerend werk is een van de voorzieningen die we willen inzetten om dit doel te bereiken. Om dit effectief te realiseren, is het essentieel dat alle betrokken partijen hier actief op sturen. De

beleidsafdeling heeft hierin een belangrijke taak: het geven van duidelijke richting, het stellen van kaders en het bevorderen van samenwerking tussen de uitvoerende partners.